

**РОЗВИТОК
ПРОФЕСІОНАЛА
І ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ:
ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА**

**PROFESSIONALISM
AND PROFESSIONAL
DEVELOPMENT:
THEORY AND PRACTICE**

Україна – Болгарія – 2014
Ukraine – Bulgaria – 2014

Українська академія акумеології (Україна)
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького (Україна)
Київський університет імені Бориса Грінченка (Україна)
Міжнародний університетський коледж (Болгарія)

РОЗВИТОК ПРОФЕСІОНАЛА І ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА

Збірник наукових праць

Україна – Болгарія – 2014

УДК 37. 03(075. 8)
ББК 88. 4

Збірник наукових праць, підготовлений за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції «Розвиток професіонала і професіоналізму: теорія і практика», яка відбулася на базі Міжнародного університетського коледжу (м. Добрич, Болгарія 22. 09. – 29.09. 2014 р.).

У збірнику розглянуто проблеми розвитку професіонала і професіоналізму в сучасних соціально-економічних умовах; особливості розвитку професіоналізму майбутніх соціальних працівників, соціальних педагогів, вчителів, вихователів, психологів, працівників сфери обслуговування, військовослужбовців, працівників пожежної безпеки, юристів, менеджерів туризму; вчителів молодших класів, викладачів ВНЗ; розкрито сучасні стратегії підготовки фахівців вищої освіти в Америці, Болгарії, Великій Британії, Україні; визначено основні засади компетентнісного та акмеологічного підходів до підготовки фахівців у вищий школі; висвітлено питання саморозвитку та самореалізації майбутнього фахівця під час навчання у ВНЗ та соціально-психологічні проблеми його особистісного і професійного зростання; запропоновано шляхи використання інноваційних технологій у професійній освіті фахівців.

Розвиток професіонала і професіоналізму: теорія і практика
: зб. наук. пр. / за заг. ред. С. П. Архипової. – Черкаси : ФОП
Гордієнко Е. І., 2014. – 384 с.

Редакційна колегія:

Каменова Д. – професор Міжнародного університетського коледжу (Болгарія).
Архипова С. П. – кандидат педагогічних наук, професор, дійсний член Української Академії Акмеології, завідувач кафедри соціальної роботи і соціальної педагогіки Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького (Україна).

Фруктова Я. С. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та історії педагогіки Кіївського університету імені Бориса Грінченка, член-кореспондент Української Академії Акмеології (Україна).

Майборода Г. Я. – кандидат педагогічних наук, доцент, член-кореспондент Української Академії Акмеології, професор кафедри соціальної роботи і соціальної педагогіки Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького (Україна).

Тютюнник О. В. – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри соціальної роботи і соціальної педагогіки Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького (Україна).

За зміст публікації відповідальність несуть автори

*Рекомендовано до друку на загальних зборах
Української Академії Акмеології (протокол №2 від 24 вересня 2014 р.)*

ISBN 978-966-9730-23-7

УДК 37. 03(075. 8)
ББК 88. 4

© Авторські тексти, 2014

Ukrainian Academy of Acmeology (Ukraine)
Bohdan Khmelnitsky National University at Cherkasy (Ukraine)
Boris Hrinchenko Kyiv University (Ukraine)
International University College (Bulgaria)

PROFESSIONALISM AND PROFESSIONAL DEVELOPMENT: THEORY AND PRACTICE

Collection of Scientific Papers

Ukraine – Bulgaria – 2014

The collection includes participants' scientific publications of the International scientific and practical conference held at the International University College (Dobrich, Bulgaria).

The materials of the conference deal with the problems of professional and professionalism in contemporary socio-economic, educational and cultural transformations; trends of development of pedagogical science in Ukraine and Europe, European standards of higher education; path of modernization formal and informal education; cyber-acmeology problems (remote automated learning value of the virtual space in a modern specialist training); the question of self-determination and the future specialist while studying and monitoring the "self" quality of acmeology specialist; components acme professionalism contemporary art, including such important qualities as responsibility, occupational mobility, information competence, leadership qualities, conflictological competence, management competence, intercultural communication skills, tolerance, creativity and professional, etc.; psychological problems of personal and professional growth; prospects for development of vocational adult education around the world (Australia, Bulgaria, Ukraine, USA, UK and others.); improvement of professional competences of social educators and social workers to work with various categories of clients and groups (informal adolescence and youth associations (scouting), student government, children of primary school age, adolescence children, orphans and children who are deprived of parental care, families etc.); problems of professional deformation of the teacher; conditions of formation of professional specialists in different fields of activity (social educators and social workers, primary school teachers, principals, government officials, medical psychologists, lawyers, specialists in the sphere of tourism, agriculture workers, specialist fire safety officers, university professors, experts in physical rehabilitation and specialists in Documentation et al.); scientific approaches to the development of professionalism, in particular: profesiography approach, the approach of individualization, gender perspective, role approach, competence-based approach (the formation of communication, information, linguistic, acmeological competencies, corporate culture, legal and ethnopedagogic competence, financial literacy, preparedness activities facilitative etc.); especially the use of innovative educational technologies (interactive, remote, didactic, design, animation, media technology) in vocational education specialists.

Professionalism and Professional Development : Theory and Practice : Scientific and Practical International Conference. – Ukraine-Bulgaria, 22-29 September 2014. – Cherkasy : FLP Gordienko E. I., 2014. – 384 p.

Editorial Board:

Dimitrina Kamenova – Professor of the International University College (Bulgaria).
Svetlana Arkhipova – Ph. D., professor, member of the Ukraine Academy of Acmeology, head of the Social Work Chair at Cherkassy National University named after Khmelnytsky (Ukraine).
Fructova Y. S.– PhD, assistant professor of Theory and History of Pedagogy Chair at Borys Grinchenko Kyiv University, correspondent member of the Ukraine Academy of Acmeology (Ukraine).
Galina Mayboroda – PhD, member of the Ukraine Academy of Acmeology, professor of the Social Work Chair at Cherkassy National University named after Khmelnytsky (Ukraine).
Olga Tyutyunnik – PhD, Senior Lecturer of the Social Work Chair at Cherkassy National University named after Khmelnytsky (Ukraine).

The content is the responsibility of the authors

*Recommended for publication at the general meeting of the
Ukrainian Academy of Acmeological Science (Record №2 of 24 September, 2014)*

ISBN 978-966-9730-23-7

UDC 37.03(075.8)
LBC 88.4

© All texts, 2014

ЗМІСТ

Огнєв'юк В. О. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЯК СКЛАДОВА АКМЕ-ПРОФЕСІОГРАМИ СУЧASNOGO ФАХІВЦЯ	9
Авшениук Н. М. ПРИОРИТЕТНЕ ЗНАЧЕННЯ ЗАРУБІЖНОЇ ПРАКТИКИ У РОЗВИТКУ «КУЛЬТУРНОЇ ЧУТТЕВОСТІ» СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ	13
Ангелина Калинова, Георгі Іванов ОТ БІТ И ТЕХНОЛОГІИ КЪМ ПРЕДПРИЄМАЧЕСТВО	16
Антонов В. М. ІННОВАЦІЙНА ОСВІТНЯ ТЕХНОЛОГІЯ: АКМЕОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ	24
Антонов В. М., Антонова-Рафі Ю. В. ОСВІТНІ АКМЕ-ІС НА ОСНОВІ КІБЕРАКМЕОЛОГІЧНИХ ДІСТАНЦІЙНИХ АВТОМАТИЗОВАНИХ РОБОЧИХ МІСЦЬ	27
Архипова С. П. ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ І СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ В УМОВАХ ФОРМУВАННЯ ЗАГАЛЬНОЄВРОПЕЙСЬКОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ	30
Atanaska Hristova, Valentina Maeshka MOBILITY AND INTERACTIVITY BY FORMING OF NATURAL SCIENCE COMPETENCIES IN THE PRESCHOOL GROUP	36
Багряна Ілиєва РОЛЯТА НА СКАУТСКОТО ДВІЖЕНИЕ ЗА РАЗВИТИЕТО НА НЕФОРМАЛНІЯ ОБРАЗОВАТЕЛЕН ПРОЦЕС	40
Батечко Н. Г. ПІДГОТОВКА ВИКЛАДАЧІВ ВИЩОЇ ШКОЛИ В КОНТЕКСТІ СИНЕРГІЇ НАУКОВИХ ПІДХОДІВ	48
Березан В. І. ВЗАЄМОВЗ'ЯЗОК ПРОФЕСІЙНОЇ ТА ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНЬОГО СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА	51
Вайнола Р. Х. СТРАТЕГІЇ ОСОБИСТІСНОГО РОЗВИТКУ ФАХІВЦЯ В УМОВАХ МАГІСТРАТУРИ	54
Ведмедюк А. Д. ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧА ДІЯЛЬНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ З ФІЗИЧНОЇ РЕАБАЛІТАЦІЇ ЯК ОБ'ЄКТ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ	57
Відьменко М. О. ПРОБЛЕМА ПРОФЕСІЙНОЇ ДЕФОРМАЦІЇ ПЕДАГОГА	65
Вириа Гюрова ПОДХОДИ И МОДЕЛИ ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ЕФЕКТИВНОСТТА НА УЧИЛИЩНАТА ОРГАНИЗАЦИЯ	68
Георги Вдовичин НЯКОИ ВЪПРОСИ ЗА ПОДГОТОВКАТА, КВАЛИФИКАЦИЯТА И РЕАЛИЗАЦИЯТА НА КАДРИТЕ В ТУРИЗМА	77
Георги Іванов, Ангелина Калинова ПО ВЪПРОСА ЗА РАЗШИРЯВАНЕТО НА НАУЧНИТЕ ОСНОВИ НА МЕТОДИКАТА НА ТЕХНИЧЕСКОТО И ТЕХНОЛОГИЧНОТО ОБУЧЕНИЕ В НАЧАЛНОТО УЧИЛИЩЕ	83

Гладкова В. М. АКМЕОЛОГІЧНИЙ МОНІТОРИНГ ЯКОСТІ ПРОФЕСІЙНОГО САМОВДОСКОНАЛЕННЯ МЕНЕДЖЕРА ВНЗ	90
Головчук С. Ю. ЛІДЕРСТВО СЛУЖНЯ ЯК ШЛЯХ ДО ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ	93
Гордеєва Т. Є. КОМПЕТЕНТНІСНИЙ ПІДХІД У ПІДГОТОВЦІ ПРОФЕСІЙНО МОБІЛЬНИХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ	96
Грінченко М. С. ЗНАЧЕННЯ ВІРТУАЛЬНОГО ПРОСТОРУ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНЬОГО СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА.....	99
Демиденко Т. М. ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ ДО ІГРОВОЇ ВЗАЄМОДІЇ З ДІТЬМИ	102
Децюк Т. М. ДІЯЛЬНІСТЬ ОРГАНІВ СТУДЕНТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ ЯК УМОВА ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ...104	
Diana Popova NON-FORMAL AND INFORMAL EDUCATION FOR DEVELOPING PROFESSIONAL SKILLS AND COMPETENCES.....	107
Димитрина Каменова, Марияна Тодорова, Сильвия Стоянова ЗА НЯКОИ ФАКТОРИ, ПОДДЪРЖАЩИ ДНЕС КОНФЛІКТНОСТ В ОБРАЗОВАНИЕТО	114
Дубасенюк О. А. ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІОГРАФІЧНОГО ПІДХОДУ ДО ВИВЧЕННЯ ВИХОВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕДАГОГА: АКМЕ-ІСТОРИЧНИЙ КОНТЕКСТ	121
Elena Nikolova, Svetlana Vasileva TASKS FOR COMPOSING A BUSINESS PLAN IN TEACHING AGRICULTURAL SCIENCES	131
Зуєнко Н. О. РОЗВИТОК НАВИЧОК МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	139
Іщенко С. О. ОВОЛОДІННЯ МАЙБУТНІМИ ОФІЦЕРАМИ ОСНОВАМИ ВИХОВНОЇ РОБОТИ З ОСОБОВИМ СКЛАДОМ З ПОЗИЦІЇ АКМЕОЛОГІЧНОГО ПІДХОДУ	142
Кирил Стоянов, Добромир Стоянов ЕФЕКТИВНИ ПРАКТИКИ ЗА МИНИМИЗИРАНЕ ЗАМЪРСЯВАНЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА С ТЕЖКИ МЕТАЛИ	144
Knodel L. V. NEW FACTORS OF INFLUENCE ON WORLD UNIVERSITY EDUCATION	152
Когут С. Я. ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ НАУКИ В УКРАЇНІ.....	157
Костіна Л. С. МОДЕЛЬ СПІЛЬНОГО НАВЧАННЯ ВЧИТЕЛІВ (CTLM): СУЧASНИЙ АВСТРАЛІЙСКИЙ ДОСВІД	162
Красен Русев ТРАНСГРАНИЧНА ДЕСТИНАЦИЯ ЗА КУЛТУРЕН ТУРИЗЪМ „ИСТЪР-ПОНТИКА“: ВЪЗМОЖНОСТ ЗА РАЗВИТИЕ НА ПОКЛОННИЧЕСКИ ТУРИЗЪМ ВАРНА-КИЕВ	164
Кубанов Р. А. ВІД КОНЦЕПЦІЙ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ДО ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ ВИЦІОЇ ОСВІТИ: ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ОСВІТИ	169

Кулик І. В. ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ У ВНЗ	173
Лешинський О. П. АКМЕОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД – ШЛЯХ ДО ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЇ ВИЦІОЇ ОСВІТИ	176
Липова К. О. НАУКОВІ ПОГЛЯДИ ФІЛОСОФІВ У ВИЗНАЧЕНИ ПОНЯТТЯ МОРАЛІ ТА МОРАЛЬНОСТІ	177
Литвин І. М. ФАСИЛІТАТИВНА ДІЯЛЬНІСТЬ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА – КРОК ДО ТВОРЧОСТІ.....	182
Лісневська А. О. ПСИХОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ ЗАДОВОЛЕНОСТІ ЖИТТЯМ У ПЕРІОД НОРМАТИВНОЇ КРИЗИ 30-ТИ РОКІВ	185
Лопушинський І. П. УПЛИВ КОРПОРАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ НА РЕЗУЛЬТАТИВНІСТЬ ФУНКЦІОНАВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ....188	
Лохвицька Л. В. МОРАЛЬНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ВИХОВАТЕЛЯ ДОШКІЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ЯК ОДНА ІЗ ОПЦІЙ МОРАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ	191
Ляховець Л. О. ОСОБЛИВОСТІ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ МОТИВАЦІЇ ДОСЯГНЕНЬ ТА СОЦІАЛЬНИХ СТРАХІВ У ЮНАЦЬКОМУ ВІЦІ	194
Майборода А. О. АНАЛІЗ ПРАЦЬ ЗАРУБІЖНИХ НАУКОВЦІВ щодо ШЛЯХІВ УПРОВАДЖЕННЯ КОМПЕТЕНТНІСНОГО ПІДХОДУ В ПРОЦЕС ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКІ.....	197
Майборода Г. Я. ПРОФЕСІОНАЛІЗМ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ з ПОЗИЦІЇ АКМЕОЛОГІЧНОГО ПІДХОДУ	199
Malykhin O. V. WOULD-BE TEACHER SELF-EDUCATION COMPETENCE FORMING: ACME-REACHING ASPECT	204
Мария Димова, Христина Милчева ОБУЧЕНИЕ НА СТУДЕНТИ В УСЛОВИЯТА НА КУЛТУРНО РАЗНООБРАЗИЕ.....	207
Мартиненко С. М. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ГОТОВНОСТІ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО ДІАГНОСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ОСОБИСТІСНО-РОЗВИВАЛЬНОМУ НАВЧАННІ	211
Мартовицька Н. В. ДОСВІД ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ У ЗДІЙСНЕННІ ЗАХИСТУ ДІТЕЙ ЧЕРЕЗ ДИТАЧІ СУДІ	217
Мельниченко О. В. ГЕНДЕРНА ПЕДАГОГІКА ЯК ЕЛЕМЕНТ ЗМІСТУ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ВИКЛАДАЧА ВИЦІОЇ ШКОЛИ	220
Мовчан В. І. КОМПЕТЕНТНІСНИЙ ПІДХІД У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ДО ПРОЕКТНО-ХУДОЖНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ.....	223
Монашненко А. М. ЛІНГВІСТИЧНА КОМПЕТЕНЦІЯ ЯК СКЛАДОВА ЛІНГВО-ІНФОРМАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ	227
Муромець В. Г. ФОРМУВАННЯ ЦІННІСНОГО СТАВЛЕННЯ ДО ПСИХОЛОГІЧНОГО ЗДОРОВ'Я СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ У ПОЗААУДИТОРНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ.....	229

Мусійчук С. М. ФОРМУВАННЯ ЗДАТНОСТІ СТУДЕНТІВ ДО МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ.....	231
Omelchuk O. V. THE FORMATION OF THE PERSONALITY FUTURE TEACHERS OF PHYSICAL CULTURE TO CREATE HEALTH-SAVINGS EDUCATIONAL ENVIRONMENT IN SECONDARY SPECIALIZED SCHOOLS FOR THE ARTS	234
Паламарчук Л. Б. ЕТНОПЕДАГОГІЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА.....	237
Платонова О. Г. ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПРАЦІВНИКІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ.....	240
Плахотник О. В., Безносюк А. А. СОВРЕМЕННЫЕ СТРАТЕГИИ РАЗВИТИЯ ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ В УКРАИНЕ	244
Польова Л. В. РОЛЬ ПРАКТИКИ ЩОДО ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ СФЕРИ ОБСЛУГОВУВАННЯ	252
Помиткін Е. О. ОНТОГЕНЕТИЧНИЙ ВІМІР РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ ПРОФЕСІОНАЛА	255
Помиткіна Л. В. ПІДГОТОВКА СТУДЕНТІВ ДО ПРИЙНЯТТЯ СТРАТЕГІЧНИХ ЖИТТЄВИХ РІШЕНЬ ЯК УМОВА ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ	258
Проценко О. Б. АКМЕОЛОГІЧНІ ПРИНЦИПИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВИКЛАДАЧА ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ	261
Ралица Стефанова Велева ПОЛИТИКИ ЗА СТИМУЛИРАНЕ НА УЧЕНЕТО ПРЕЗ ЦЕЛІЯ ЖИВОТ: ЕВРОПЕЙСКА ПЕРСПЕКТИВА ЗА БЪЛГАРИЯ	263
Редчук Р. О. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОЗДАТНОЇ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ З ДОКУМЕНТОЗНАВСТА В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ	271
Рибалко Л. С. РЕАЛІЗАЦІЯ АКМЕОЛОГІЧНИХ ІДЕЙ У ФАХОВІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ.....	275
Рідкозубова С. О. ПРОБЛЕМА УДОСКОНАЛЕННЯ МОВНОЇ ПІДГОТОВКИ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ	278
Ротар В. Б. ПЕДАГОГІЧНЕ ПРОЕКТУВАННЯ МОДЕЛІ ПРАВОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ФАХІВЦІВ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ В УМОВАХ ВНЗ МНС УКРАЇНИ	281
Роскопіна Ю. О. МОЖЛИВОСТІ УПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ ДОСВІДУ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ЮРИСТІВ В УНІВЕРСИТЕТАХ США	283
Рось Л. М. ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ	287

Румяна Т. Гьорева КОНТРОЛЪ КАТО УПРАВЛЕНСКА ФУНКЦИЯ В БЪЛГАРСКОТО СРЕДНО ОБРАЗОВАНИЕ	289
Сабат Н. В. ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	300
Свєтлова Н. М. ОБГРУНТУВАННЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ щодо ПОКРАЩЕННЯ ПОКАЗНИКІВ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ	303
Светлозар Вацов ОСНОВНА ДЕЙНОСТЬ НА УЧИЛИЩНЯ ДИРЕКТОР	307
Силвена Денчева ВИРТУАЛНІ ОБЩНОСТИ В ТУРИЗМА В БЪЛГАРИЯ	314
Silviya Stoyanova ROLE-PLAYING APPROACH IN EDUCATION ..	322
Скок А. Г. ТОЛЕРАНТНІСТЬ ЯК ЧИННИК ПСИХОЛОГІЧНОЇ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ ДО ПОПЕРЕДЖЕННЯ КОНФЛІКТІВ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	328
Смеречак Л. І. ПРАКТИЧНИЙ КОМПОНЕНТ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ ДО КОРЕКЦІЙНОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ З ОСОБЛИВОСТЯМИ ПСИХОФІЗИЧНОГО РОЗВИТКУ	332
Сущенко Л. П. АКМЕОЛОГІЧНИЙ РЕСУРС РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ МОБІЛЬНОСТІ ФАХІВЦЯ З ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ	335
Терентьева Н. О. УНІВЕРСИТЕТ ЯК ОСЕРЕДОК ФОРМУВАННЯ АКМЕОСОБИСТОСТІ	341
Тихолоз В. В. Я. А. КОМЕНСЬКИЙ ПРО СІМ'Ю ЯК СОЦІАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ	344
Tiutiunnyk O. V. LEADERSHIP AS A PERSONAL CHARACTERISTIC OF A SUCCESSFUL SOCIAL WORKER	349
Ушакова К. Ю. ВИВЧЕННЯ ПРОБЛЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ «Я-КОНЦЕПЦІЇ» У ВІТЧИЗНЯНІЙ ПСИХОЛОГІЧНІЙ НАУЦІ	353
Фруктова Я. С. КОМУНІКАЦІЯ ЯК ДЕСКРИПТОР НАЦІОНАЛЬНОЇ РАМКИ КВАЛІФІКАЦІЇ	356
Хлестова С. С. ПРОФЕСІЙНА ТВОРЧІСТЬ МАЙБУТНЬОГО МЕДИЧНОГО ПСИХОЛОГА В ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ....	359
Янченко Т. В. ПРОФЕСІЙНА ОРІЄНТАЦІЯ ТА ПРОФЕСІЙНИЙ ВІДБІР У ВІМІРАХ ПСИХОТЕХНІКИ І ПЕДОЛОГІЇ	362
Заскалста С. Г. СПІЛЬНІ ТЕНДЕНЦІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ АГРАРНОЇ ГАЛУЗІ В КРАЇНАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ	365
Кривопишина О. А. ПСИХОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ЧИННИКІВ ВПЛИВУ НА ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ СТУДЕНТІВ В ЮНОСТІ	369
Ченбай І. В. УПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМ У СФЕРІ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ-СИРОТАМИ ТА ДІТЬМИ, ПОЗБАВЛЕНІМИ БАТЬКІВСЬКОГО ПІКЛУВАННЯ	372
ІНФОРМАЦІЯ ПРО АВТОРІВ	376

комісії у справах неповнолітніх. Він отримує звіти від відповідних фахівців та соціальних працівників. Якщо потрібне примусове втручання то справу може бути розглянуто на слуханні справ неповнолітніх, які може призначити нагляд за дитиною [4, с. 169].

Майже в кожній європейській країні з 10-ти років дитина несе кримінальну відповідальність за скончаний злочин. У Британському законодавстві осіб віком до 18-ти років, які несуть відповідальність перед законом, поділяють на дітей (від 10 до 13 років) і молодих людей (від 14 до 17 років).

Вік дитини у суді важливий лише для того, як розглядати її справу у судової системі та яке покарання отримає дитина за правопорушення.

- діти віком до 17 років, яким відмовили у поручництві розміщаються соціальними службами (у 17 років дитину може бути ув'язнена під арешт у поліцейському відділку або переведено у центр правопорушників (remand centre). У таких центрах розміщаються правопорушників віком від 14 до 21 року до розгляду справи і винесення вироку;

- звинувачений віком від 17 до 18 років називається неповнолітнім і його справа розглядається судом зі справ неповнолітніх (ювенальним судом);

- дорослих, віком від 18 до 21 року, може бути направлено до закладів для неповнолітніх правопорушників, а не до в'язниці (хоча і правопорушниками після 18 років соціальні працівники все ще співпрацюють) [3, с. 404].

На увагу заслуговує той факт, що вирок суду залежить від віку дитини та (у деяких випадках) від статі. У разі відмови у поручництві за дитину віком до 17 років, їх переважно розміщають у заклади підзвітні місцевим органам влади. Вважається, що в'язниця є несприятливим середовищем для дітей і з 1991 року на законодавчому рівні було прийнято рішення щодо процесу запобігання розміщення дітей у в'язниці [3, с. 472].

Система дитячих слухань у Шотландії розроблялася відносно відносно довгими роками. У 1995 році було удосконалено діюче законодавство, що визнalo права дитини та її захист центральними в політиці держави. Уся система дитячих слухань направлена, відповідно, на пошук найбільш ефективного та доцільного втручання у справу кожної дитини.

Найбільш поширенім рішенням у системі дитячих слухань є вимога супервізії, починаючи від супервізії батьків та соціальних працівників, закінчуючи розміщенням дитини у безпечне середовище. Місцеві органи влади мають законний обов'язок виконувати рішення, які винесені на дитячі слухання [2, с. 4-5]. У деяких випадках дитина може бути направлена до фостерних батьків, дитячого будинку або до спеціального закладу, якщо на слуханні було ухвалено, що вона там отримає належну

помогу та догляд. Система дитячих слухань у Шотландії – унікальна, оскільки поєднує здійснення правосуддя та соціального захисту дітей, які потребують підтримки, опинилися у складних життєвих обставинах, батьків-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, і підлітків [4, с. 169].

Висновки. Для України позитивними могли б бути здобутки Великої Британії з питання захисту дитини у спеціалізованих дитячих судах, наявність законодавчих документів, які б виокремили дитину у суді від дорослої людини, з урахуванням її віку, статі, і, таким чином, винесення вироку з урахуванням цих критеріїв, наявність тісної міжрівневої співпраці у системі соціального захисту досліджуваної категорії дітей.

Література

1. Джудит С. Р. Социально-психологическая помощь семьям и детям групп риска : практика пособ. в 4 т.] / Джудит С. Райкус, Рональд С. Хьюз. – М. : Национальный фонд защиты детей от жестокого обращения, 2008. – Т. 1. – Концептуальные основы социальной работы с детьми. – 288 с.
2. Getting it right for every child. – Section 1. The Children's Hearing System. – Edinburgh : Scottish Executive, 2004. – 12 p.
3. Hugh B. Law for Social Workers / Brayne Hugh, Carr Helen. – New York : Oxford University Press, 2010. – 694 p.
4. The Official Yearbook of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland / Office for National Statistics. – London : TSO, 2005. – 537 p.
5. Vincent Sh. Inter-Agency Guidance in Relation to Child Protection : A UK Comparison // Briefing. – 2008. – № 2. – Appendix 1.

Мельниченко О. В.
м. Київ, Україна

ГЕНДЕРНА ПЕДАГОГІКА ЯК ЕЛЕМЕНТ ЗМІСТУ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ВИКЛАДАЧА ВИЩОЇ ШКОЛИ

Аннотация. Автор раскрывает особенности изучения курса гендерной педагогики в высших учебных заведениях, обосновывает концепцию гендерных стереотипов, анализирует вопрос проявления гендерных стереотипов в поведении учителей.

Ключевые слова: профессиональная подготовка, гендерная педагогика, гендерные роли, гендерные стереотипы, поло-ролевое поведение.

Summary. The author presents a features of gender pedagogy course studying in higher education, substantiates the concept of gender stereotypes, examines of the gender stereotypes appearance in the teachers' behavior.

Keywords: training, gender pedagogy, gender roles, gender stereotypes, sex-role.

Сьогодні є неможливим уявити собі процес навчання у вищій школі без Gender Study. Розвиток демократії та громадянського суспільства є тісно взаємопов'язаний зі зміною ролі людини у суспільстві, а також зміною соціальних (гендерних) ролей.

У наш час важко зустріти законодавця, управлінця або будь-яку іншу публічну особистість, яка би заперечувала тезу про те, що рівноправність статей є запорукою розвитку сталого громадянського суспільства, однією з ознак його демократичності. Проте реальна дійсність позиції статей далека від їх гармонізації.

На практиці часто виникають питання, з'ясувати які важко, не оперуючи знаннями гендеру. Наприклад:

1. Чи справді чоловіча стать є «сильною», а жіноча «слабкою», хоч і прекрасною?

2. Чим та наскільки різняться чоловічій та жіночій світі? Чого в них більше – подібного чи відмінного?

3. Чи продуктивно вибудовувати взаємостосунки чоловіків та жінок у сім'ї та суспільстві на традиційних засадах, зберігаючи верховенство однієї статі над іншою?

4. Чому в країнах з розвинутою демократією жінки перестали бути об'єктом соціально-психологічної опіки, постаючи рівноправними з іншою статтю творцями політичного та економічного суспільного життя?

5. Чи однаковим має бути навчання і виховання хлопчиків та дівчаток, їх права і можливості в різних сферах людського буття?

6. Як впливають на життя пересічної людини, незалежно від її статі, широко пропаговані сучасними ЗМІ приписи на кшталт: «чоловік (жінка) має бути...», «не личить жінкам (чоловікам)» тощо?

Витоки багатьох з цих питань, а саме ігнорування інтересів жіночтва через порушення його представництва на законодавчому та управлінському шаблях влади, нереалізований потенціал особистості через дисбаланс статей в окремих сферах професійної занятості та відповідних навчально-освітніх установах, збільшення розриву в тривалості життя статей з над смертністю чоловіків через засвоєні моделі ризикової поведінки, зростання соціального сирітства через ігнорування татарами і мамами своїх батьківських ролей, сягають своїм корінням у прорахунки гендерної соціалізації, гендерної політики та гендерних можливостей.

Вивчення курсу гендерної педагогіки надає можливість розкрити особливості функціонування людини як статевої істоти крізь призму соціально-педагогічних знань. Ознайомлення з початками гендерної педагогіки надає змогу майбутнім спеціалістам розглядати спірні питання у взаємостосунках статей не тільки з позиції захисту прав жінок, а передусім з позиції паритету, прав та можливостей обох статей.

Педагогіка гендерного розвитку включає аналіз концептуальних підходів та досліджень, що стосуються засвоєння статевих ролей, їх характеру в сім'ї та суспільстві. При цьому розглядається не тільки диференціація гендерних відмінностей, а й соціальні та етнокультурні аспекти проблеми.

Соціальні норми, які визначають функції, обов'язки чоловіків та жінок у сім'ї та суспільстві, називають **гендерними ролями**. Дотримання гендерної ролі – це комбінація всього, що людина робить, говорить, як поводиться, щоб відповісти прийнятим у суспільстві щодо чоловіків і жінок нормативам та приписам. Гендерна роль є публічним ототожненням її статтю, виявом гендерної ідентичності. Поведінку, яка реалізує ці статево відповідні очікування та орієнтована на них, називають **статеворольовою**.

Тобто, **чоловіками та жінками у гендерному сенсі стають у процесі виховання та виховання**, під впливом соціального оточення, яке соціалізує статі, перетворюючи істоту з певною біологічною належністю на статеву психічну.

Особливої уваги потребують **гендерні стереотипи** – спрощені, стандартизовані, стійкі, емоційно насилені, ціннісне означені, полярні за знаком оцінки, жорстко фіксовані образи чоловіка та жінки, які спонукають до певного ставлення.

Гендерні стереотипи представляють собою набір загальноприйнятих норм і суджень про становище жінок та чоловіків, норм поведінки, мотивів і потреб. Вони часто диктують віднесення до чоловіків або жінок певних психологічних якостей, норм поведінки, рід занять, професії тощо, такі стереотипи існуючих гендерних відмінностей часто ускладнюють оптимізацію процесів у відносинах між статями.

Концепція гендерних стереотипів включає до себе:

- **поняття гендерних стереотипів** як спрощених, стандартизованих, стабільних емоційно забарвлених значень, що визначаються полярними оцінками жорстко закріплених ознак та образів чоловіків і жінок, які ведуть до певних співвідношень;

- **гендерні стереотипи** існують у якості стандартизованого розуміння поведінки та рис, що відповідають термінам «чоловічий» (маскулінний) та «жіночий» (фемінний);

- **поведінка**, що узгоджується з прийнятим суспільством розподілом гендерних ролей, називається **секс-типізованою**.

Важливим аспектом гендерної педагогіки є **принципи навчання** майбутніх педагогів вищої школи. Серед них виокремимо наступні:

- фокус на співпрацю, який включає активне використання діалогу в класі;
- розвиток особистісного потенціалу, за допомогою якого головний акцент має бути зроблений не тільки на розвиток загальних здібностей

студентів (інтелектуальних), але й на розвиток компонентів особистості як Я-концепції, мотиваційної та емоційної сфери особистості;

- єдність теорії та практики, яка виявляється у залученні життєвого досвіду під час навчання; гендерна освіта – це не тільки «процес, який вчить», а й «досвід викладання»;

- принцип діяльність, що включає заохочення людини до активного громадського життя шляхом поглиблення знань та можливостей.

Окрім уваги потребує питання прояву **гендерних стереотипів в поведінці вчителів**. Наведемо типові приклади:

- негативні характеристики вчителі надають хлопчикам частіше ніж дівчаток; вони включають до себе: халатність, упертість, дратівливість, неспокій, підвищенну самооцінку;

- дівчата характеризуються ретельністю, сором'язливістю, самоконтролем, стриманістю, терпимістю;

- пояснення невдач дівчаток та хлопчиків з деяких предметів навчання: у дівчаток відсутня здатність до абстрактного мислення (фізика, математика, хімія тощо), а у хлопців відсутня працелюбність та старанність з певних предметів (література, історія, мова тощо);

- дівчата характеризуються високою соціальною адаптацією; в них краще розвинені вербалні навички;

- дівчатка та хлопчики мають різні рівні інтелекту.

Суб'ективність таких оцінок є очевидною, тому що хлопчики та дівчатка можуть мати як однакові так й різні характеристики.

Висновки. Для виправлення ситуації у гендерній освіті сьогодні терміново потрібні у якості невід'ємної частини неперервної педагогічної освіти наступні важливі форми: регулярні курси та навчальні програми гендерної освіти вчителів, гендерні проекти усіх рівнів, конкурси, конференції, проведення громадських слухань та нарад, семінарів, круглих столів.

Мовчан В. І.
м. Черкаси, Україна

КОМПЕТЕНТНІСНИЙ ПІДХІД У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ДО ПРОЕКТНО-ХУДОЖНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ

Summary. The essence of the competence approach in the preparation of future elementary school teachers to design and artistic activities of students.

Keywords: competence approach, competence, an elementary school teacher

Аннотация: Раскрыта суть компетентностного подхода в подготовке будущих учителей начальной школы к проектно-художественной деятельности учеников

Ключевые слова: компетентностный подход, компетентность, учитель начальной школы.

Актуальність проблеми. Одним із основних завдань сучасної вищої педагогічної освіти є підготовка компетентного вчителя. Компетентнісний підхід у підготовці фахівця нового покоління передбачає, крім знань і умінь, практичну направленість, творчий підхід, проектну діяльність особистості тощо.

Аналіз досліджень з проблеми. Проблему застосування компетентнісного підходу у професійній підготовці майбутніх учителів розглянуто у працях В. Аніщенко, В. Болотової, В. Бондаря, С. Бондаревської, М. Волошиної, Т. Інобутько, Б. Ельконіна, О. Жука, І. Зимньої, Н. Обозова, В. Краєвського, О. Овчарук, О. Пометун, М. Попової, В. Серікова, І. Фруміна, А. Хуторського та інших. У їх працях компетентнісний підхід виступає спробою привести вищу освіту у відповідність до потреби ринку праці, запитів особистості й суспільства. Компетенції закладаються в освітній процес вищої школи технологіями, ім'ям, стилем життя навчального закладу, взаємодією між викладачем та студентом. Тому і підготовка фахівців у вищій школі України має визначатися саме якістю державних освітніх стандартів, навчальних планів і програм, моделей випускників, а також рівнем кваліфікації викладацького складу, рівнем навченості студентів, станом виховної роботи і матеріально-технічної бази та соціально-побутових умов студентів і викладачів [2, с. 93].

Аналіз вітчизняних та зарубіжних публікацій показав, що питання компетентнісного підходу до організації підготовки майбутніх учителів початкових класів розглядалися багатьма науковцями (В. Антипова, А. Андреєв, В. Байденко, Н. Бібік, І. Зимня, Л. Коваль та ін.). Незважаючи на численність дослідження з цього питання, особливої уваги потребує вивчення шляхів реалізації компетентнісного підходу у підготовці майбутніх учителів початкових класів до проектно-художньої діяльності учнів.

Основні ідеї. Компетентнісний підхід спирається на такий зміст освіти, який «не зводиться до знаннєво-орієнтованого компонента, а передбачає цілісний досвід розв'язання життєвих проблем, виконання ключових (тобто тих, які стосуються багатьох соціальних царин) функцій, соціальних ролей, компетенцій». Фактично, йдеться про «два освіти»: перша – «очевидна» – навчальна, підлягає обов'язковому засвоєнню й контролю; друга – «прихована освіта», включає ті досягнення та результати, що не обмежуються певним набором знань та умінь, але

Наукове видання

РОЗВИТОК ПРОФЕСІОНАЛА І ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА

Збірник наукових праць

Комп'ютерна верстка О. В. Тютюнник

Підписано до друку 10.10.2014 р. Формат 60x84/16.
Папір офсетний. Гарнітура Таймс. Друк циф. цифровий.
Ум. друк. арк. 12,15. Тираж 300 прим.

Видавець ФОП Гордієнко Є.І.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготовників і
розповсюджувачів видавничої продукції
Серія ДК № 4518 від 04.04.2013 р.
Україна, 18000, м. Черкаси
тел./факс: (0472) 56-56-12, (067) 444-28-94
e-mail: book.druk@gmail.com